

Joan Fuster, sempre

"Ja n'hi ha prou de moviments de retrocés!" Fabià Estapé aprofita la publicació de la vida epistolar d'Espriu per reafirmar-se en l'esperit fusterià.

Les llibreries del Principat han posat a la venda unes cartes del gran poeta nacional Salvador Espriu que tanquen molts dubtes sobre les relacions de l'hermètic poeta amb gegants com Carles Riba. El mateix Espriu recull una manifestació de la vídua de Carles Riba quan li diu que entre els poetes catalans sempre hi haurà un lloc de privilegi per Salvador Espriu. Són unes relacions pròpies de països civilitzats que, tanmateix no es produeixen en aquestos dies de "normalització" de la "normalització". Estic esperant que qualsevol erudit –hispanòfil si pot ser– analitzi els esforços d'una comunitat, o d'una part de la comunitat –no s'esveri el senyor Vicent González Lizondo!– que consagrà els seus esforços a la "construcció" d'una llengua. Aquí han acabat les lluites del temps del franquisme per parlar i escriure com ho han fet els nostres avantpassats? Jo tinc una por –superable no s'espantin!– envers una actuació que donant-se suport en el poder públic ens doni quatre anys de marxa enrere. Ja n'hi ha prou de moviments de retrocés! Ara, pel que he pogut llegir a la Catalunya de l'11 de setembre, el senyor Eduardo Zaplana, molt senyor meu, sembla que ténim la necessitat, i el deure moral també, de donar suport a la destrossa idiomàtica que està en curs. Estarem a l'aguait de les emissions de Televisió Valenciana perquè per aquest camí es transmeten moltes mercaderies de contraban.

He parlat al començament de les cartes de Carles Riba amb el nostrat Joan Fuster. Què devia dir-li Carles Ribas a Joan Fuster perquè l'home de Sueca l'enviara a la porra "fins a l'extrem que no pense escriure-li de nou encara que li concedesquen el Premi Nobel"? Jo he tingut el privilegi de conèixer Joan Fuster a Barcelona i al mas Llofriu, la casa pairal de Josep

Pla, i els puc dir que els seus estirabots estaven, generalment, més que justificats. No puc imaginar què seria i de quina mena allò que li diria Carles Ribas, massa afeccionat al tortell dels diumenges, però tinc la impressió que amb tot el que ens ve a sobre, almenys per quatre anys, més val que, ací, a EL TEMPS, diem Joan Fuster, sempre. **Fabià Estapé**

Un món nuclear

La doctrina tradicional de la dissuasió, pel que fa a l'ús de les armes nuclears, no pot servir d'excusa al Govern francès, afirma David Bajona.

Les recents proves nuclears franceses a l'atoll de Mururoa han tornat a l'actualitat el paper de les armes nuclears al món. Però hi ha una diferència important amb els clàssics debats sobre aquesta mena d'armes, ha-

bituals fa uns anys, i és que ja no se situen en el marc d'uns blocs antagònics sempre a l'aguait dels moviments de l'oponent. Actualment vivim en el món de la postguerra freda, un món en què s'han alterat de forma substancial

els vells equilibris de poder, militars i econòmics. Un món en què es determinen nous equilibris estratègics globals i regionals. Processos de pau com el de l'Orient Mitjà, la transició a Sud-àfrica, la integració europea, el salt de

la Xina a esdevenir una potència global, la desintegració de l'URSS d'una banda i la consolidació de Rússia de l'altra, la integració econòmica i militar dels països asiàtics... són fets que avui mateix configuren un "nou ordre mundial". Un nou ordre en què les armes nuclears continuen tenint una importància vital, malgrat els canvis radicals esdevinguts en diversos punts del món.

L'evolució tecnològica i les armes nuclears. Actualment les armes nuclears són patrimoni de dues menes de països. Les potències globals, amb interessos repartits per tot el planeta (els EUA, Rússia, la Xina, França i la Gran Bretanya), no amaguen la seva condició d'estats nuclears i són capaces de projectar la seva força, nuclear o no, lluny del seu àmbit regional. Les potències regionals, o els estats que aspiren a ser-ho (Israel, l'Índia, el Pakistan, Corea del Nord tenen també armes nuclears; l'Iran, l'Iraq i Líbia, programes nuclears militars; Sud-àfrica ha anunciat fa poc que hi renuncia), conformarien la segona mena i mereixen una anàlisi ben a part.

Les potències globals, des de la distensió est-oest i des dels acords de limitació d'armes nuclears entre els EUA i Rússia (tractats START I i II) presenten una tendència clara —tret del cas xinès— a basar els arsenals nuclears estratègics en sistemes de llançament circumscrits a submarins i bombarders. Això és possible mercès als molts avenços tecnològics que han millorat la precisió dels míssils que transporten els caps nuclears i a la miniaturització d'aquests darrers. El desenvolupament de tecnologies que magnifiquen la potència d'una explosió atòmica (per exemple bombes de fissió-fusió-fusió), unit a la miniaturització, fa possible de desenvolupar míssils com els Trident II, llançats pels submarins nuclears britànics de la classe Vanguard. Aquests míssils són capaços de dur fins a setze caps nuclears que, un cop llançats, es dirigeixen de forma independent a objectius prèviament assignats. Si tenim en compte que un submarí

d'aquest tipus duu setze míssils dintre els seus canons, podem comprovar ben esgarrifadorament que un sol submarí Vanguard pot batre amb lleugeresa un total de 196 objectius diferents amb l'ús dels seus caps nuclears de més d'una megatona de potència.

El desenvolupament d'armes nuclears precises i potents desdibuixa l'escenari d'un intercanvi nuclear en massa com el de l'època de la guerra freda, perquè ja no cal una multitud d'imprecises armes nuclears per a batre un mateix objectiu. Ara es pot col·locar amb precisió una única i potent càrrega nuclear per assegurar la destrucció de l'objectiu. Aquest fet és d'importància cabdal, si tenim en compte que la tecnologia "dicta" l'evolució de les doctrines d'ús de les armes nuclears. Disposar de ginyes més precisos transforma, en certa manera, les armes nuclears: d'armes de destrucció en massa passen a armes d'ús puntual, més orientades a la destrucció d'objectius d'interès estratègic, siguin instal·lacions, siguin grans unitats militars. Si, a la precisió, hi sumem el desenvolupament de contramesures electròniques, mitjans d'ajuda a la pe-

netració en les defenses, etc., que asseguren l'impacte, en el futur és previsible la possibilitat d'un primer cop amb èxit. Aquesta orientació de l'ús de les armes nuclears convertiria la dissuasió, tal com l'entendem ara, en obsoleta, perquè el seu ús no s'orientaria a dissuadir l'adversari, sinó a obtenir la victòria.

Hem de sumar a aquest fet la creixent vulnerabilitat dels submarins estratègics portadors de míssils nuclears. Aquestes naus havien estat considerades com el millor mitjà per a assegurar la dissuasió gràcies a la dificultat de detectar-les. Amb els nous avenços tècnics, aquesta dificultat podria ser superada i, un cop els submarins detectats, podrien ser posats fora de combat amb un primer cop. Així es reafirma la idea que és possible una victòria emprant armes nuclears, perquè podríem destruir els mitjans de represàlia nuclears de l'adversari (inclosos els submarins). Aquesta lògica fa inservible la doctrina tradicional de la dissuasió i pot fer que alguns dirigents es creguin, en un futur, que és admissible l'ús de les armes nuclears perquè és possible d'evitar un atac de represàlia.

David Bajona

Forces nuclears estratègiques operatives al món					
	EUA 	Rússia 	França 	G. Bretanya 	R. P. Xina
SSBN	17	47	5	3	1
SIRBM	368	704	80	48	12
ICBM	500	709	17	-	6
Bombarders nuclears	200	147	60	-	-
Altres cohets	-	-	30	-	140
Total de caps nuclears	6500	6000	557	230	158

Inclou IRBM, SRBM i SSM amb armes nuclears que són operatives. No inclou míssils de creuer i altres ginyes portadors d'armes nuclears.

Nombres aproximats. Els EUA i Rússia estan reduint els arsenals per adequar-se al tractat START II.

Les dades corresponents a França, Gran Bretanya i la Xina són caps nuclears operatius en tots els seus vectors, comptats sense incloure caps nuclears emmagatzemats.